

Araştırma Makalesi

Eğitimde İnovasyon Konulu Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi¹

Bibliometric Analysis of Graduate Theses on Innovation in the Field of Education

Saniye HAYDAROĞLU Dr. Öğr. Üyesi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi saniye.secgin@bilecik.edu.tr https://orcid.org/0000-0001-6480-3601	Sezgin TEMİZ Uzman Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı s.f.tmez.52@gmail.com https://orcid.org/0009-0007-4360-8840
Makale Geliş Tarihi	Makale Kabul Tarihi
12.02.2025	30.04.2025

Öz

Geleneksel eğitim sistemleri, öğrencilerin yaratıcı düşünme yeteneklerini geliştirmekte yetersiz kalabilmektedir. Bu durum, öğretmenler ve eğitim kurumları için, yaratıcılığın özelliklerini, öğretmenlerin yaratıcılığı nasıl teşvik edebileceklerini ve yaratıcı bir öğrenme ortamı yaratılması gerekliliğini önemli konular haline getirir. Bu bağlamda yaratıcılık ve inovasyonun öğretmen eğitimindeki önemi de giderek artmaktadır. Eğitimde inovasyon konulu lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi, son yıllarda bu alandaki akademik çalışmaların yoğunluğunu ve eğilimlerini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla YÖK Tez arama sayfasına "inovasyon" kelimesi yazılmış ve konu başlığı "eğitim ve öğretim" olarak sınırlandırılmıştır. Bu arama sonucuna göre elde edilen 29 adet lisansüstü tez analiz edilmiştir. Analiz sonucunda, eğitimde yenilikçi yaklaşımların giderek artan bir ilgi odağı haline geldiği ve her geçen yıl bu alanda yapılan çalışmaların arttığı gözlemlenmiştir. Ayrıca, Gazi Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi gibi eğitim fakülteleri güçlü olan üniversitelerin bu konuda öncülük ettiği tespit edilmiştir. Sonuç olarak, eğitim-öğretim alanında inovasyon konusundaki lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi, bu alanın dinamiklerini ve gelişim yönelimlerini anlamak için önemli veriler sunmakta olup, gelecekteki araştırmalar için değerli bir rehber niteliği taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: İnovasyon, Eğitim, Eğitimde İnovasyon, Bibliyometrik Analiz, Lisansüstü Tez

Abstract

Traditional education systems may be insufficient to develop students' creative thinking abilities. This situation makes the characteristics of creativity, how teachers can encourage creativity, and the need to create a creative learning environment important for teachers and educational institutions. In this context, the importance of creativity and innovation in teacher education is increasing gradually. Bibliometric analysis of graduate theses on innovation in education has been conducted to reveal the intensity and trends of academic studies in this field in recent years. For this purpose, the word "innovation" was written on the YÖK national thesis center search page, and the subject title was limited to "education and training." According to this search result, 29 graduate theses have been analyzed. As a result of the analysis, it has been observed that innovative approaches in education have become an increasing focus of attention, and the number of studies conducted in this field is increasing every passing year. In addition, it has been determined that universities with strong education faculties, such as Gazi University and Hacettepe University, are leading the way in this regard. As a result, the bibliometric analysis of graduate theses on innovation in education and training provides important data for understanding this field's dynamics and development trends. It is a valuable guide for future research.

Keywords: Innovation, Education, Innovation in Education, Bibliometric Analysis, Postgraduate Thesis

¹ Bu makale, danışmanlığı Dr. Öğr. Üyesi Saniye HAYDAROĞLU tarafından yürütülen, Sezgin TEMİZ tarafından yazılan "Eğitim-Öğretim Alanında İnovasyon Konusunda Yapılan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi" isimli dönem projesinden türetilmiştir.

Önerilen Atıf /Suggested Citation

Haydaroğlu, S. & Temiz, S., 2025, Eğitimde İnovasyon Konulu Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi, *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 60(2), 1653-1671.

1. Giriş

İnovasyon, genel anlamda mevcut yapıları aşarak yeni ve değer yaratan fikirlerin, süreçlerin veya ürünlerin geliştirilmesi olarak tanımlanmaktadır (Varadarajan, 2018, s.146). Eğitim bağlamında ise, öğrenme ve öğretme süreçlerinin daha etkili, kapsayıcı ve sürdürülebilir hale getirilmesi amacıyla yenilikçi yöntemlerin ve teknolojilerin entegrasyonunu ifade etmektedir.

Eğitim ve öğretim, bireylerin bilgi ve becerilerini geliştirmeleri, toplumun refah düzeyini ve sürdürülebilir kalkınmasını sağlamaları açısından kritik bir rol oynamaktadır. Bu süreçte, yenilikçi yaklaşımlar ve teknolojik entegrasyon, eğitim kalitesini yükseltmek ve öğrenme süreçlerini daha etkili hale getirmek için önemli bir araç olarak öne çıkmaktadır (Istance ve Kools, 2013, s.45) .

21. yüzyılda bilgi ve teknoloji odaklı dönüşüm, eğitim sistemlerinde köklü bir değişimi zorunlu kılmıştır. Geleneksel öğretim modelleri, bireylerin hızla değişen bireysel ve toplumsal ihtiyaçlarına yanıt vermekte yetersiz kalmakta; bu durum, eğitimde inovasyonun stratejik bir zorunluluk haline gelmesine neden olmaktadır (Serdyukov, 2017, s.7).

Bu çalışma, eğitimde inovasyon alanında yapılan lisansüstü tezleri bibliyometrik yöntemlerle inceleyerek, Türkiye'deki akademik üretimin mevcut eğilimlerini ve gelişim alanlarını sistematik bir biçimde ortaya koymayı amaçlamaktadır. Eğitimde inovasyon, uluslararası literatürde geniş bir araştırma sahası oluşturmasına karşın, yerel çalışmaların sıklıkla kuramsal derinlikten ve uluslararası referanslardan uzaklaştığı gözlemlenmektedir. Bu nedenle, çalışmada yalnızca niceliksel bir analiz yapılmayacak; aynı zamanda, alandaki akademik üretimin evrensel bilim standartları ile ilişkilendirilmesine yönelik eleştirel bir perspektif de geliştirilecektir. Böylece, eğitimde inovasyon konusuna ilişkin gelecekteki araştırmalar bir kuramsal ve metodolojik zemin sunulması hedeflenmektedir.

2. İnovasyonun Tanımı ve Önemi

İnovasyon, işletmelerin içerisinde olan uygulamalarda ve gerçekleştirilen iş yeri organizasyonlarında, yeni olarak ortaya çıkan veya önemli bir biçimde iyileştirilmiş bir ürünün veya oluşan sürecin, pazarlama yönteminin yenilenmesi ya da örgütsel yöntemin yenilenmesi şeklinde gerçekleştirilmesidir. "Yenilik" terimi, inovasyon kavramıyla eşanlamlı olarak kullanılmıştır ancak bu durum zaman zaman kafa karışıklığına yol açabilmektedir. Bir yenilik, temel nitelikleri taşıyabilir ve ticari amaçlar doğrultusunda rekabet gücünü artırıcı bir etki yaratabilir. Bu nedenle, inovasyon teriminin teknik bir kavram olarak kabul edilmesi daha uygun olabilir. Bu tanımlamadaki en önemli nokta, geliştirilen yeniliğin niteliği ne olursa olsun pazarlanabilir olması ve ekonomik fayda sağlamasıdır (Hansen ve Wakonen, 1997, s.350).

Çeşitli araştırmacılar, inovasyonu farklı açılardan ele alarak tanımlamışlardır. Drucker'a (2002) göre inovasyon, işletmenin ekonomik ve sosyal potansiyelinde amaçlı ve odaklı bir değişim yaratma çabasıdır . Porter, inovasyonun rekabet avantajı elde eden yeni teknolojiler ve iş yöntemlerini kapsadığını vurgular. Rogers ise inovasyonu bireyler tarafından yeni algılanan fikirler, uygulamalar veya nesneler olarak tanımlar. Trott (2008) inovasyonu yönetim süreci olarak ele almış ve bu sürecin fikir oluşturma, teknoloji geliştirme, ürün veya süreç yönetimi gibi faaliyetleri içerdiğini belirtmiştir. Becker ve Whisler'e (1967) göre, inovasyon, bir organizasyonun hedefleri doğrultusunda geliştirilen bir fikrin uygulanmasıdır.

Bilgi çağında işletmelerin, değişen piyasa koşullarına uyum sağlayarak rekabet avantajı elde edebilmeleri için inovasyon yönetimi uygulamalarını etkin bir biçimde benimsemeleri zorunlu hale gelmiştir (Tushman ve Nadler, 1986:80). Literatürde inovasyon; buluş, araştırma-geliştirme (Ar-Ge), teknoloji, değişim, yaratıcılık ve girişimcilik gibi kavramlarla sıkı biçimde ilişkilendirilmekte olup, bu kavramlar inovasyon çalışmalarında dikkate alınması gereken temel bileşenler olarak öne çıkmaktadır (Edwards-Schachter vd, 2015, s.32).

İnovasyon, Webster sözlüğü tarafından "yeni ve farklı bir sonuç" olarak tanımlanmaktadır. Türkçede ise genellikle "yenilik" veya "yenileme" gibi terimlerle karşılanmaya çalışılan inovasyon kavramı, aslında daha derin ve geniş bir anlama sahiptir. OECD ve AB tarafından hazırlanan Oslo Kılavuzu'na göre, inovasyon; işletme içinde, işyeri organizasyonunda ya da dış ilişkilerde, yeni veya önemli derecede iyileştirilmiş bir ürün ya da hizmet, süreç, pazarlama yöntemi veya örgütsel yöntemin gerçekleşmesini ifade eder. Bu bağlamda, OECD refahın artması için bir ülkenin inovasyon yapma ve adaptasyon kapasitesine bağlı olduğunu belirtirken, Avrupa Birliği de inovasyonun Avrupa için acilen ele alınması gereken bir mesele olduğunu vurgulamaktadır. Bu nedenle, inovasyon; yeni yöntemlerin toplumsal, kültürel ve idari alanda uygulanmaya başlanması olarak tanımlanabilir (Günay ve Çalık, 2019, s.6).

Örgütlerde inovasyonun amacı, liderlerin çalışanları bir araya getirerek, sahip oldukları bilgi, beceri ve deneyimi kullanarak ortak hedeflere doğru ilerlemektir. İnovasyon, icat, yeni buluşlar ve tüm yeniliklerden oluşur. Bu süreç, yeni buluşlara odaklanmayı, hedefleri değerlendirmeyi ve ortaya çıkan sonuçları kullanmayı içerir. İnovasyon genellikle icat ve buluşla karıştırılır, ancak aralarında önemli farklar vardır. İcat bir fikrin oluşturulması iken, inovasyon ise mevcut olanı değiştirerek ve yeni bir şey yaratıp farklılık ortaya koymayı ifade eder. İnovasyon, daha önce keşfedilmemiş, radikal kararlarla oluşturulmuş ve uygulanabilirlik potansiyeline sahip olan, ticarileştirilebilen süreçlerin bütünüdür. Özetle, inovasyon mevcut durumu dönüştürmeye ve geliştirmeye olanak sağlayan bir değişim süreci olarak tanımlanmaktadır (Kline ve Rosenberg, 2010, s.179).

İnovasyon, günümüz ekonomisinin temel dinamiklerinden biri haline gelmiştir. Diğer ülkeleri örnek alarak yüksek rekabet gücünü elde eden ülkelerde, sahip olunan rekabet avantajının kaynağının ucuz emekten daha ziyade, zekanın ve yaratıcılık gücünün harekete geçirilmesiyle elde edildiği gözlemlenmektedir. Ancak, inovasyon tam anlamıyla anlaşılamadığından dolayı yaratıcılık, farklılık, Ar-Ge ve inovasyon gibi kavramlar üzerine konuşulmasına rağmen beklenen ilerleme sağlanamamaktadır. İnovasyon, temel girdiler olan nitelikli işgücü, bilgi birikimi ve teknolojik altyapının dinamik etkileşimi neticesinde, bilginin ekonomik ve sosyal değere dönüştürülmesini ifade eden çok boyutlu bir süreçtir. Bu bağlamda inovasyon, örgütlerde ve toplumlarda yenilikçiliğe açıklığı, değişime yönelik proaktif bir tutumu ve girişimcilik yetkinliklerini içselleştiren yapısal bir kültürün tezahürü olarak değerlendirilmektedir (Zhao, 2005, s.27)

İnovasyon, rekabeti artırarak ülkelerin refah ve yaşam kalitesini yükseltir. Yeniliğe dayalı rekabet gücünü artırmak, ekonomik büyümeyi destekler, istihdam yaratır ve yaşam standartlarını iyileştirir. İnovasyon sayesinde, ülke ve toplum kaynakları daha değerli ürün ve hizmetlere dönüştürülür. Ayrıca inovasyon, insanları ortak amaçlar etrafında birleştirerek takım çalışmasını teşvik eder (Montes ve ark. 2005, s.1170) Örgütlerin dış çevreye odaklanmasını sağlayarak içe kapanmalarını önler. Amaçlarına odaklanan ve yaratıcı güçlerini birleştiren örgütler, zorlu dönemlerde öne çıkma fırsatı bulurlar.

3. Eğitimde İnovasyon

İnovasyon kavramı, kullanım yerine bağlı olarak çeşitli anlamlar kazanabilmektedir. Bu bağlamda, eğitimde inovasyon kavramı, farklı öğretim sistemlerinin uzun yıllar boyunca denenmiş olması göz önüne alındığında, eğitimin tarihi boyunca var olan bir olgu olarak kabul edilebilir. Dünya genelindeki reformcular, 21. yüzyılda çocukların eğitimde yeniliklere ihtiyaç duyduğunu vurgulamaktadır. Küresel ekonomi rekabetinin yoğunlaşması ve bilgi toplumlarının artan teknolojik talepleri dikkate alındığında, geleneksel endüstriyel ve tarımsal sosyoekonomik okul modellerinin tüm öğrencilerin başarılı olmasını sağlayacak fırsatlar sunmada yetersiz kaldığı görülmektedir. Ekonomik rekabetteki konumlarını güçlendirmek isteyen ülkelerin politikacıları, küresel ekonomide başarılı olabilecek nitelikte bireyler yetiştirmek için yenilikçi eğitim sistemlerine daha fazla önem vermektedir (Temizkan, 2014, s.5).

Öğretmenler, kaliteli eğitimin temel taşıdır ve sayıca yeterli nitelikte olmaları kritik önem taşır. Geleneksel öğretmen eğitimi günümüz ihtiyaçlarını karşılamakta yetersiz kalmaktadır. Toplumun yaratıcı bireyler yetiştirmesinde öğretmenlerin büyük rolü vardır. Bu nedenle, öğrencilerin yaratıcılık ve yenilikçi düşünme becerilerini geliştirebilmeleri için öğretmenlerin yetkinliklerinin artırılması gerekmektedir. Avrupa Öğretmen Eğitimi Birliği, öğretmen kalitesini artırmanın önemli yollarından bazılarını yansıtıcı düşünme, sürekli profesyonel gelişim, özerklik, sorumluluk, yaratıcılık, araştırma ve kişisel yargılara önem vermek olarak önermektedir. Bu unsurlar, geleceğin eğitim ihtiyaçlarını karşılayacak öğretmenleri yetiştirme sürecinde vazgeçilmezdir (Malm, 2009, s.80).

Çağımızın gelişmiş ülkelerinde eğitim sistemine yönelik en yaygın eleştirilerden biri, öğrencilerin yaratıcılıklarının körelmesine yol açmasıdır. Geleneksel eğitim anlayışlarının getirdiği ezbercilik, sadece kitap bilgisinin akılda tutulması, deneyim ve uygulama olmadan bilginin birebir aktarılması gibi faktörler, öğrencilerin yaratıcılıklarını olumsuz etkilemektedir. Öğrenciler, günümüz dünyasının ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanmalı, yaratıcılıklarını artırıcı kaynaklara ve fırsatlara erişim sağlanmalıdır. Örneğin, coğrafya dersinde yapılan saha gezileri ve doğrudan gözlemler, yaratıcılığın gelişimi açısından kritik önem taşır. Saha gezisi yapmayan ve doğrudan gözlem tecrübesinden yoksun öğrencilerin yenilikçi yeteneklerini tam olarak geliştirmeleri beklenemez. Çünkü yenilik yapabilme yetisi, bilgi birikimi ile analiz yeteneğinin bir arada kullanılmasını gerektirir. Bu nedenle öğrencilerin karşılaştıkları sorunları tanımlayabilmeleri, formüle edebilmeleri ve alternatif çözümler üretebilmeleri için gerekli becerilere sahip olmaları şarttır (Şahin ve ark., 2015, s.5).

Eğitimde inovasyon, geleneksel eğitim uygulamalarından belirgin şekilde saparak, yeni ve yenilikçi yöntemlerle eğitim vermeyi hedeflemektedir. 21. yüzyılın gerekliliklerine uygun olarak, her alanda değişim hız kazanmıştır. Bunun sebebi, Z Kuşağı'nın öğrenme biçimlerine uyum sağlayamayan eski eğitim yöntemlerinin artık yetersiz kalmasıdır. 2011 yılında Uluslararası Eğitim Reformu'nda konuşma yapan Anne Shaw, Amerika Birleşik Devletleri'nde her yıl yaklaşık 7000 öğrencinin okulu bıraktığını belirtmiştir. Shaw, öğrencilerin müfredatı hayatlarıyla ilişkilendiremedikleri için sıkıldıklarını ve okulu bıraktıklarını vurgulamış, bu nedenle yeni kuşağa uygun eğitim yöntemlerinin gerekliliğini ifade etmiştir. Eğitimde inovasyonu sağlamak için teknolojiyi etkin biçimde kullanarak, yeni neslin ihtiyaç ve beklentilerini karşılayan düzenlemeler yapılmalıdır (Blouin ve ark, 2009, s.9).

Günümüzde yaygın olarak kullanılan teknolojik araçlar, eğitim alanında da sıkça konuşulmakta ve kullanılmaktadır. Okullarda bilgisayarlar, projeksiyon cihazları ve hatta daha öncesinde kullanılan tepegözler gibi araçlar, günümüz teknolojik ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kalmaktadır. Teknolojik araçlar, günlük hayatımızı kolaylaştırdığı gibi, eğitim alanında da kullanıldıkları her branşta eğitimcilere önemli kolaylıklar sağlamaktadır. Eğitim sistemi, ölçme ve değerlendirme yöntemleri sabitlenmedikçe dünya çapında tek bir modelle uygulanamayacak kadar çeşitlilik gösterir. Politikacılar; eğitim alanında sıklıkla, okullara teknolojik araçlar sağlayan firmaları birer tedarikçi olarak görmektedir. Bu durum eğitimdeki yeniliklerin okulların bulunduğu çevreyi nasıl değiştirebileceğinin anlaşılmasını önemli kılmaktadır. Teknolojik yenilikler, okulların ve öğrenme alanlarının dijital ve fiziksel, sosyal çevrelerle bütünleşmesinde kilit bir role sahiptir. Ayrıca, sistemde yeni fikirler ve perspektifler sunan, dolayısıyla eğitim sistemine yeni bir dönem getirme potansiyeli taşıyan yeni katılımcıları ve ortakları sisteme dahil etmek de bu sürecin verimliliği açısından önem taşımaktadır.

Eğitim alanında yenilikler, bu alan var olduğu andan itibaren sürekli evrilmekte ve gelişmektedir. Bu sürekli yenilenme süreci, dünya genelinde ekonomik ve sosyal açıdan büyümenin ana motoru olarak kabul edilmektedir. İnovasyonun gerçekleşebilmesi için insanların yaratıcı yeteneğinin olması gerektiği ve bunun eğitim yoluyla elde edilebileceği vurgulanmaktadır. Eğitimde yeniliğin anahtarını çeviren faktörler ise

- Sosyal ve ekonomik zorluklar,
- İş ve aile yaşamında yaşanan değişiklikler
- Teknolojik ilerlemeler
- Öğrencilerin motivasyonu şeklinde sıralanmaktadır (Akdeniz, 2020, s.40).

Eğitim alanında yenilikçi fikirlerin hayata geçirilmesi, Simmons ve Thompson'ın 2008'de belirttiği üzere, çeşitli zorluklar içermektedir. Bu zorluklardan biri, inovasyonun sadece yeni şeyler yapmak olarak hatalı bir şekilde algılanmasıdır. Ayrıca, eğitimde yapılan yeniliklerin etkilerini hemen görmek mümkün olmadığı için, uygulamaların sonuçlarına ulaşmak uzun zaman alabilir. Bu nedenle, inovasyon, eğitim alanında fazla tercih edilen bir çalışma konusu olmamıştır. Bununla birlikte, Keleşoğlu ve Kalaycı'nın 2007'de örnek olarak sunduğu gibi, programların geliştirilmesi, okulların fiziksel yapılarının psikolojik temellerle inşa edilmesi, ve yeni öğretim yöntemleri ile tekniklerinin üzerindeki etkilerin araştırılması eğitimde inovasyonun önemli bileşenleridir (Bilir ve ark., 2023, s.236).

4. Türkiye'de Eğitimde İnovasyon Çalışmaları

Yavuz Konokman ve ark. (2016) öğretmenlerle yaptıkları çalışmalarında yenilikçi materyal tasarlayan öğretmenlerin yenilikçilik algılarını ölçmeyi amaçladıkları çalışmalarında örneklemi 27 öğretmen adayını oluşturmaktadır. Tasarım süreci sonucunda öğretmen adaylarının yenilikçiliğe olan bakış açıları olumlu yönde bir farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuca göre inovatif uygulamaların eğitim süreçlerine uyumlandırılması yenilik ve inovasyon kavramlarına olan algının değişmesi için önem taşımaktadır.

Bal İncebacak ve ark. (2018) yaptıkları çalışma ile sınıf öğretmenlerinin yenilik ve inovasyon hakkındaki algılarını ortaya koymayı amaçladıkları çalışmalarında metafor yöntemi kullanmıştır. Bu çalışma sonucuna göre öğretmenler yenilik ve inovasyon kavramlarını farklı şeyler olarak ifade etmiş olmakla birlikte inovasyonu daha geniş bir kavram olarak değerlendirmişlerdir. Benzer şekilde Yüksel (2024) yılında yaptığı çalışma ile lisans öğrencilerinin ar-ge ve inovasyon kavramları hakkındaki algılarını ortaya koymayı amaçlamıştır. Metafor yöntemi kullanarak yaptığı araştırma sonucuna göre öğrencilerin kavramlar hakkındaki algıları olumludur.

Yıldırım ve ark. (2019) çalışmalarında sağlık eğitiminde simülasyon kullanımının önemini ortaya koymuşlardır. Hemşirelik eğitimi açısından yenilikçi bir yöntem olan simülasyon eğitiminin öğrencilerin mesleki becerilerini geliştireceğini, hasta güvenliği ile birlikte bakım kalitesini de artıracığı ifade edilmiştir.

Yıldız ve ark. (2022) hemşirelik eğitiminde inovatif uygulamaların kullanım düzeyini ortaya koymak için yaptıkları çalışmalarında örneklem olarak hemşirelik eğitimi veren üniversiteleri ele almışlardır. İnovatif uygulamalar olarak ifade edilen uygulamalar simülasyonlar, gerçekliği artırılmış modeller, web tabanlı eğitim modülü gibi hemşirelik eğitiminin kalitesini artıracak uygulamalardır. Çalışmanın sonucuna göre ise hemşirelik eğitiminde inovatif uygulamaların kısmen kullanıldığı ve kullanım oranının artırılması gerekliliği tespit edilmiştir.

Koçhan ve Koçhan (2022) duygusal zeka ve inovasyon arasındaki ilişkisini inceledikleri çalışmalarında Mardin ilindeki beden eğitimi öğretmenlerini örneklem olarak almışlardır. Çalışma sonucuna göre duygusal zeka ve bireysel yenilik arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki bulunmaktadır. Bu ilişki özellikle duygusal zekanın alt boyutları olan risk alma ve deneyime açıklık boyutları arasında ortaya çıkmaktadır.

Leba ve ark. (2023) özel yetenekli çocuklarla yaptığı çalışmalarında inovasyon odaklı ders etkinlikleri gerçekleştirilen deney grubu öğrencileri ile kontrol grubu öğrencileri arasında girişimcilik becerisi bakımından anlamlı farklılıklar olduğunu tespit etmişlerdir. Bu sonuca göre yenilikçi bakış açısıyla verilen eğitimler öğrencilerin çeşitli becerileri kazanmasına imkan sağlamaktadır.

Bilir ve arkadaşları (2023) okul öncesi öğretmenlerine yönelik yaptıkları çalışma ile inovatif düşünme eğilimi ölçeğini geliştirmişlerdir. Yapılan ölçek geliştirme çalışması sonucunda araştırmacıların kullanımına uygun geçerliliği ve güvenilirliği test edilmiş ölçek oluşturulmuştur.

Çiftçi ve ark. (2024) yaptıkları çalışma ile yapay zeka kullanım alanlarını ve bunların öğrenme süreçlerine olan etkilerini ortaya koymayı amaçladıkları çalışmaları ile yapay zeka uygulamalarının öğrenme, değerlendirme ve dijital eğitim ortamları sağlaması açısından önem kazandığını ifade etmektedirler. Çalışma sonucunu göre yapay zeka eğitimin gelişmesinde yenilikçi yöntemlerin kullanılması imkanı sağlayarak inovatif yaklaşımlar geliştirilmesine olanak sağlamaktadır.

Yurdakul ve ark. (2024) eğitimde yenilikçi yaklaşımların geliştirilmesi için okul yöneticilerinin görüşlerini ortaya koymak amacıyla 16 okul müdürü ile yüz yüze görüşme yapmışlardır. Bu görüşmeler sonucunda yenilikçi yaklaşımların benimsenmesi hususunda öğretmenlerle işbirliğinin önemli olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte yenilikçi uygulamaların ortaya konulması için gerekli alt yapı ve kaynağın sağlanmasının önemine vurgu yapmışlardır.

Terzi ve Yenice'nin (2024) çalışmalarına göre 21. yüzyılda fen eğitimi, bilim ve teknolojinin gelişimiyle daha da önem kazanmış, fen okuryazarlığı hedeflenerek bilimsel süreçleri etkin kullanabilen bireyler yetiştirilmesi amaçlanmıştır. Teknolojinin etkili kullanımı, fen bilimleri ders başarılarını artırarak yenilikçi düşüncüyü desteklemektedir.

Çetin ve Baklavacı (2024) 15 lisansüstü eğitim almış veya almakta olan öğretmenle yaptıkları çalışmalarında yapay zeka uygulamalarının eğitimde kullanımı konusundaki görüşlerini incelemiştir. Yüz yüze görüşme şeklinde toplanan veriler öğretmenlerin yapay zeka uygulamalarını kullanma konusunda istekli ve gönüllü olduğunu ortaya koymaktadır. Yenilikçi çözümler ile iş yüklerinin azalacağını düşünen öğretmenler bu uygulamaların bir taraftan da öğrencileri tembelleştireceğini de ifade etmişlerdir. Sonuçlar yapay zeka uygulamalarının etkin ve verimli kullanılması sonucunda gelişmeyi sağlayacağını göstermektedir.

Yapılan çalışmalar Türkiye’de eğitim alanında inovasyona artan bir ilgi olduğunu göstermektedir. Bunun en temel nedeni teknolojik gelişmelerin hayatın her alanında kendine yer edinmiş olmasıdır. Çocukların, gençlerin ve hatta yaşlıların bile bilgi teknolojilerine çok kolay bir şekilde ulaşması bu gelişimin hızlı olmasının temel faktörlerindendir. Her alanda varlığını gösteren inovasyon ve yenilikçilik yaklaşımlarının eğitim alanında da kendini göstermesi yadsınamaz bir gerçektir.

OECD’nin “Eğitimde İnovasyonun Ölçümü 2014” başlıklı raporunda Türkiye’nin teknolojik olarak kullanılan araç-gereçlerde, İngiltere’den sonra en yüksek oranı elde eden ülkelerden biri olmuştur. Türkiye, %59’luk bir pay ile eğitim alanında inovasyon kullanımı açısından dünya ortalamasının üzerinde bir orana sahip olmaktadır (OECD,2014). Bu süreç içerisinde alınan tedbirler doğrultusunda gerçekleştirilen çevrimiçi dersler ve sınavlar hakkında öğrencilerin geri bildirimleri, uzaktan eğitimin kalitesini, kısıtlamalarını, avantajlarını ve dezavantajlarını daha iyi tespit edebilmek açısından önem arz etmektedir. Öğrencilerden elde edilecek geri

bildirimler öğrencilerin kendi öğrenmelerini izleyebilen, değerlendirebilen ve düzenleyebilen bağımsız öğrenenler olarak gelişimlerini kolaylaştırmanın önemli bir yolu olarak görülmektedir (Evans, 2013, s.72).

5. Bibliyometri Kavramı Ve Tanımı

Bibliyometri kavramı, ilk olarak 1969 yılında Alan Pritchard tarafından ortaya atılmıştır. Pritchard, bu terimi yazılı iletişimi inceleyerek, iletişim süreçlerini ve bir bilim alanının doğruluğunu ve gelişimini yönlendirmek amacıyla matematiksel ve istatistiksel yöntemlerin kullanılması olarak tanımlamaktadır (Zeren ve Kaya, 2020, s.38). Bibliyometri, yayıncılık ve iletişim kalıplarını incelemek amacıyla dokümanların sayılmasından analiz edilmesine kadar matematik ve istatistik yöntemlerin kitaplara, yayınlara ve diğer belgelere uygulanmasını ifade eden bir disiplindir. 1970'li yıllardan itibaren bibliyometrik analizler, iletişim, bilgisayar, ekonomi, eğitim ve psikoloji gibi çeşitli disiplinlerde yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır (Yersüren ve Özel, 2020, s.1144)

Bibliyometrik yöntemler, yayınların performansını ölçme, yazarları ve kurumları izleme, sınıflandırma ve görselleştirme amacıyla yüksek kaliteli, güvenilir ve bilgilendirici veriler sağlar. Ayrıca, bir derginin bilimsel eğilimlerini ve dinamiklerini değerlendirmek ve ulusal ile uluslararası bilimsel ve teknolojik katkıları belirlemek için de önemli bir araçtır (Karagöz ve Ardic, 2019, s.422).

Bibliyometrik yöntem, belirli bir bilim alanında yayımlanmış çalışmaları çeşitli kriterler (çalışmanın yayımlandığı dergi, basıldığı yıl, araştırma yöntemi, veri toplama tekniği ve örneklem grubu, çalışmada verilerin elde edildiği ülke ve şehir, çalışmanın yazar sayısı, yazarların isimleri, unvanları gibi) üzerinden analiz ederek belirli sonuçlara ulaşmayı amaçlar. Elde edilen bu sonuçlar, disiplinler arasında farklılıkları belirlemek ve karşılaştırmalar yapmak için kullanılabilir. (Yeksan ve Akbaba, 2019, s.221)

6. Araştırmanın Amacı ve Yöntemi

Bu çalışmanın temel amacı eğitim ve öğretim alanında inovasyon konu başlığında yazılmış lisansüstü tezlerin bilimsel gelişimini izlemek ve geçirdiği değişimleri ortaya koymaktır. Bu amaçla bir önceki bölümlerde açıklanan bibliyometrik analiz yöntemi kullanılmış olup, elde edilen bulgular yorumlanmıştır. Bu çalışmaya, yüksek lisans ve doktora tezleri araştırma kapsamına dahil edilmiştir. Kitap, dergi makalesi gibi diğer bilimsel yayınlar ise analiz dışında tutulmuştur. Çalışma, tez başlığında "inovasyon" kelimesi geçen ve eğitim konusunu ele alan lisansüstü tezleri incelemektedir.

Bibliyometrik analiz yöntemi içerisinde incelenen tezlere ilişkin temel parametreler; yazarların cinsiyetleri, yayımlandıkları yıllar, yazıldıkları üniversiteler, hazırlandıkları enstitüler, ana bilim dalları, danışmanlarının unvanları, tezlerin türleri, yazıldıkları diller, sayfa sayıları, üniversite türleri ve yayımlandıkları şehirler olarak belirlenmiştir. Çalışmaya konu edilen yüksek lisans ve doktora derecesindeki tezler YÖK'ün Ulusal Tez Merkezi veri tabanından sağlanmış ve detaylı bir tarama yapılmıştır. Bu kapsamda, YÖK'ün Ulusal Tez Merkezi veri tabanına arama kısmına "inovasyon" yazılmış, konu başlığı eğitim ve öğretim olarak sınırlandırılmıştır. Bu tarama yöntemi ile elde edilen 39 adet yüksek lisans ve doktora tezi bibliyometrik analiz yöntemiyle incelenmiş ve yıllar içindeki değişimleri ortaya koymaya yönelik bir değerlendirme yapılmıştır.

7. Bulgular

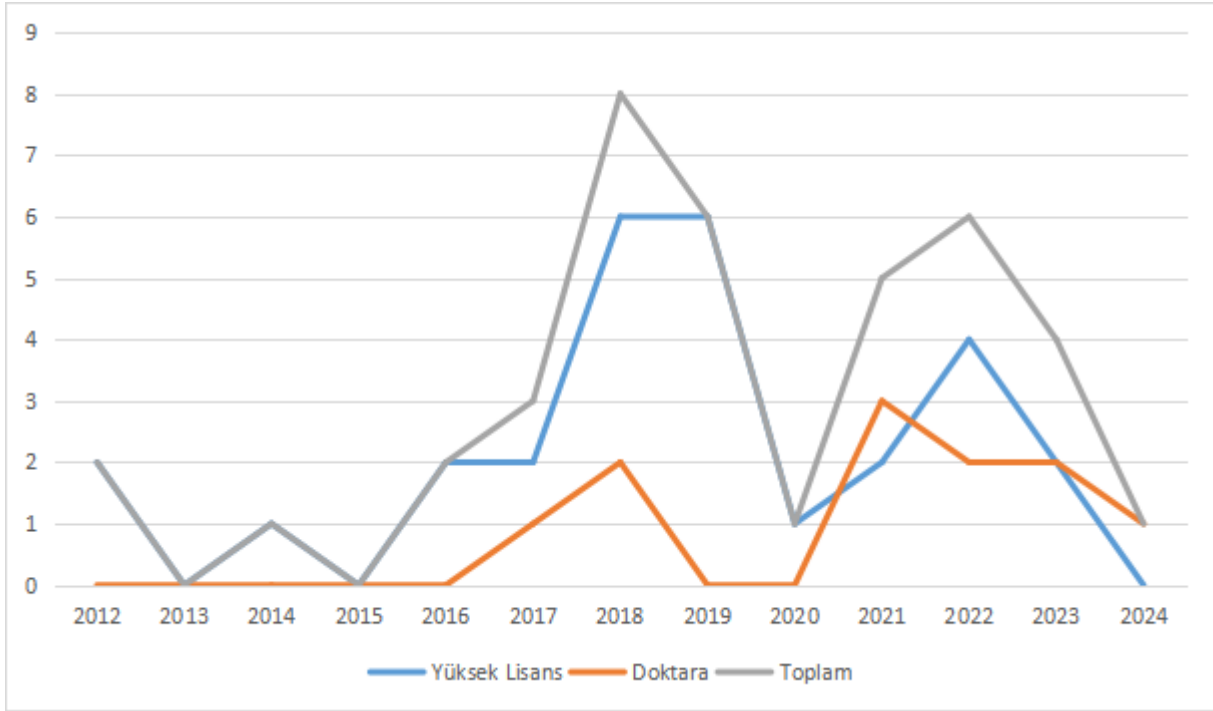
Bu çalışma kapsamında, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yer alan lisansüstü tezler, belirli parametreler dikkate alınarak detaylı bir şekilde incelenmiştir. İncelenen tezler, yazarlarının cinsiyetleri, yayımlandıkları yıllar, ait oldukları üniversiteler, hazırlandıkları enstitüler, ana bilim dalları, danışmanlarının unvanları, tezlerin türleri, yazıldıkları diller, sayfa sayıları, üniversite türleri, yayımlandıkları şehirler ve ilişkili konuları gibi kriterler temel alınarak analiz edilmiştir.

Çalışmada, inovasyon alanında ve başlıklarında "eğitim" kelimesi geçen, yüksek lisans ve doktora düzeyindeki toplam 39 tez bibliyometrik analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir. Bu analizler sonucunda elde edilen verilere dayanarak, yıllar içerisindeki değişimler ve eğilimler belirlenmiş, bu değişimlerin akademik dünya üzerindeki etkileri yorumlanmıştır.

Analiz sonuçları grafiksel olarak görselleştirilmiş ve bu grafikler üzerinden kapsamlı bir yorumlama yapılmıştır. Grafikler, tezlerin yıllara göre dağılımı, cinsiyet oranları, üniversite ve şehir bazında dağılım gibi çeşitli kategorilerde düzenlenmiş olup enstitülerin ve danışmanların akademik unvanlarına kadar detaylandırılmıştır. Tezler arasında inovasyon temalı çalışmaların hangi dillerde yazıldıkları ve hangi sayfa aralıklarında bulundukları da incelenip, yorumlanmıştır. Ayrıca, üniversitelerin türleri (devlet veya vakıf üniversitesi) ve şehir bazında dağılımları ile ilgili veriler de analiz edilmiştir.

Bu bulgular, gerek akademik anlamda gerekse eğitim politikaları açısından önemli ipuçları sunmaktadır. Dolayısıyla bu çalışma, inovasyon ve eğitim konularına ilişkin tezlerin bibliyometrik analizi üzerinden mevcut literatürdeki boşlukları ve eğilimleri belirlemek adına değerli katkılar sağlamaktadır. Bu kapsamda elde edilen sonuçlar, gelecekteki çalışmalar ve araştırmalar için yön gösterici niteliktedir.

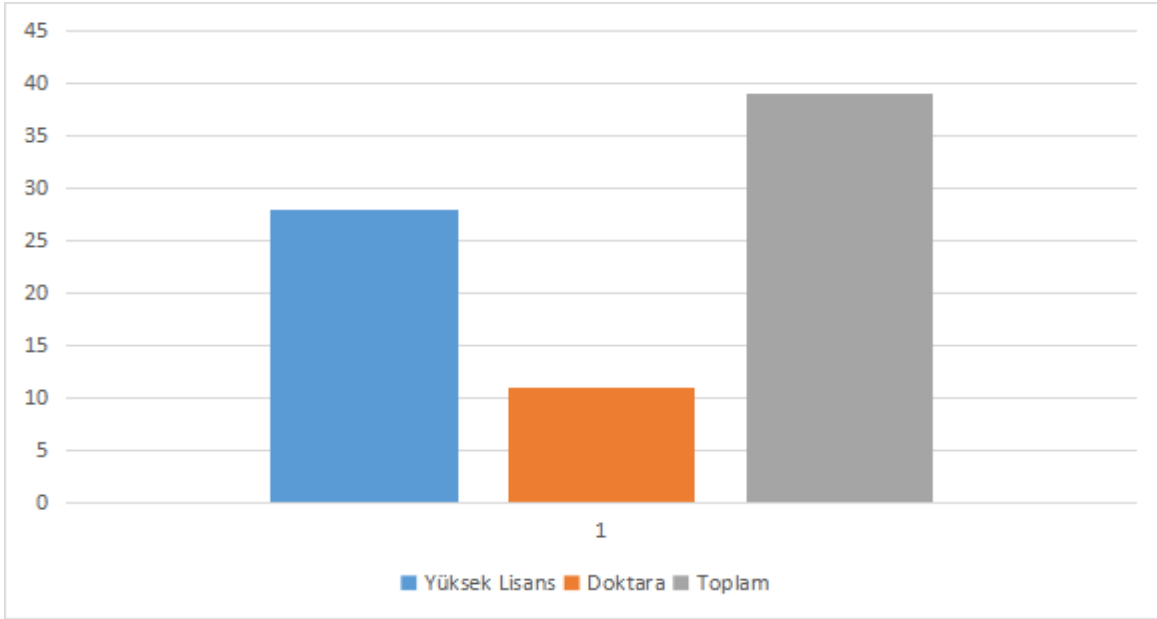
Grafik 1: Lisansüstü Tezlerin Yayınlandığı Yıllara Göre Dağılımı

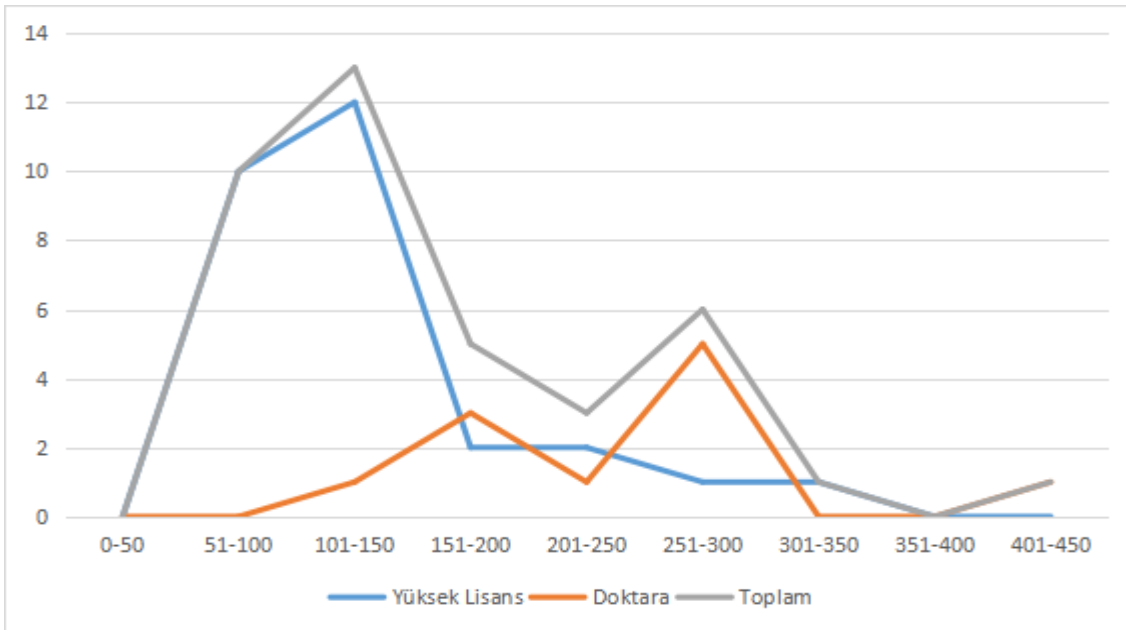
Eğitimde inovasyon konusundaki tezlerin yıllara göre dağılımı değerlendirildiğinde, ilk lisansüstü tezin 2012 yılında bir yüksek lisans tezi ile başladığı görülmektedir. 2012 yılından itibaren, 2013 ve 2015 yılları hariç olmak üzere her yıl yüksek lisans tezi yazılmıştır. Bu çalışma 2024 yılının ilk altı ayında gerçekleştirildiği için, yılın kalan altı ayı hakkında kesin bilgi mevcut değildir. 2016 yılından itibaren yüksek lisans tezi yazımında bir artış yaşanmış olup, en fazla yüksek lisans tezi 2018 ve 2019 yıllarında, her yıl altı adet olmak üzere yazılmıştır. 2020 yılında yüksek lisans tezi sayısında bir azalma görülmüş ve bu azalmanın mevcut pandemi koşullarından kaynaklandığı düşünülmektedir. 2012-2024 yılları arasında toplamda 28 adet yüksek lisans tezi yazılmış olup, bu tezlerin büyük çoğunluğu son yedi yılda tamamlanmıştır.

Doktora tezleri bakımından ise, ilk doktora tezinin 2017 yılında gerçekleştirildiği gözlemlenmiştir. Ancak, doktora tezi yazımı her yıl düzenli olarak gerçekleşmemiştir; 2018-2021 yılları arasında doktora tezi çalışması yapılmamıştır. 2017-2024 yılları arasında toplamda 11 adet doktora tezi çalışması gerçekleştirilmiş olup, en fazla doktora tezi 3 adet ile 2021 yılında yapılmıştır. 2024 yılının ilk altı ayında ise 1 adet doktora tezi çalışması tamamlanmıştır.

Genel olarak doktora ve yüksek lisans tez çalışmaları birlikte değerlendirildiğinde, tez çalışmaları bakımından en yoğun yılın 2018 olduğu görülmektedir. Pandemi sürecinde tez çalışmalarında bir azalma meydana gelmiş, ancak 2021 yılından itibaren tekrar bir artış gözlemlenmiştir.

Grafik 2:Lisansüstü Tezlerin Türüne Göre Dağılımı.

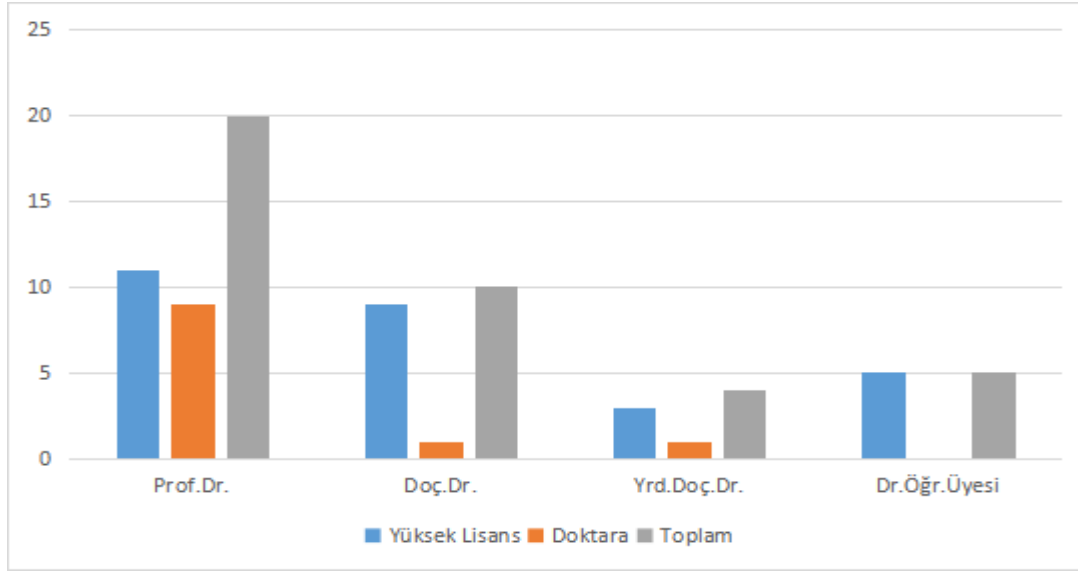
Eğitimde inovasyon alanında yazılan lisansüstü tezlerin türlerine göre dağılımını incelediğimizde, doktora tezlerine oranla sayısal olarak değerlendirildiğinde yüksek lisans tezlerinin daha fazla sayıda yapılmıştır. Araştırma bulgularına göre, tezlerin %71.8'i (28 tez) yüksek lisans seviyesinde, %28.2'si (11 tez) ise doktora seviyesinde gerçekleştirilmiştir. Bu durumun altında yatan nedenler birkaç başlık altında değerlendirilebilir. Öncelikle, doktora eğitiminin uzun süresi ve yoğun çalışma gerektirmesi, bu alanda çalışmak isteyen öğrenciler için caydırıcı bir faktör olabilir. Ayrıca, doktora programlarının giriş koşulları genellikle daha zorlu olması, birçok öğrencinin doktora programlarına başvurmadan kaçınmasına neden olabilmektedir. Öğrencilerin lisansüstü eğitim sırasında farklı ilgi alanlarına yönelmeleri de doktora tez sayısını düşürebilmektedir. Son olarak, bazı öğrenciler akademik kariyerlerini yüksek lisans seviyesinde tamamlamayı tercih ederek doktora eğitimine devam etmeyebilmektedir. Tüm bu nedenler, eğitimde inovasyon alanında yüksek lisans tezlerinin daha fazla olmasının altında yatan faktörler olarak değerlendirilebilir.

Grafik 3:Lisansüstü Tezlerin Sayfa Sayısına Göre Dağılımı

Lisansüstü tezlerin sayfa sayılarına göre dağılımının incelenmesi, eğitim ve inovasyon konularında belirli trendlerin ortaya çıktığını göstermektedir. Bu veriler, lisansüstü tezlerde belirli eğilimlerin olduğunu işaret etmektedir. Özellikle yüksek lisans tezlerinin genellikle daha kısa ve kapsam itibarıyla sınırlı olduğu, buna karşın doktora tezlerinin daha kapsamlı ve detaylı çalışmalar içerdiği görülmektedir. Her iki tez türünde de, araştırılan konunun mahiyetine ve derinliğine bağlı olarak sayfa sayısında belirgin bir esneklik

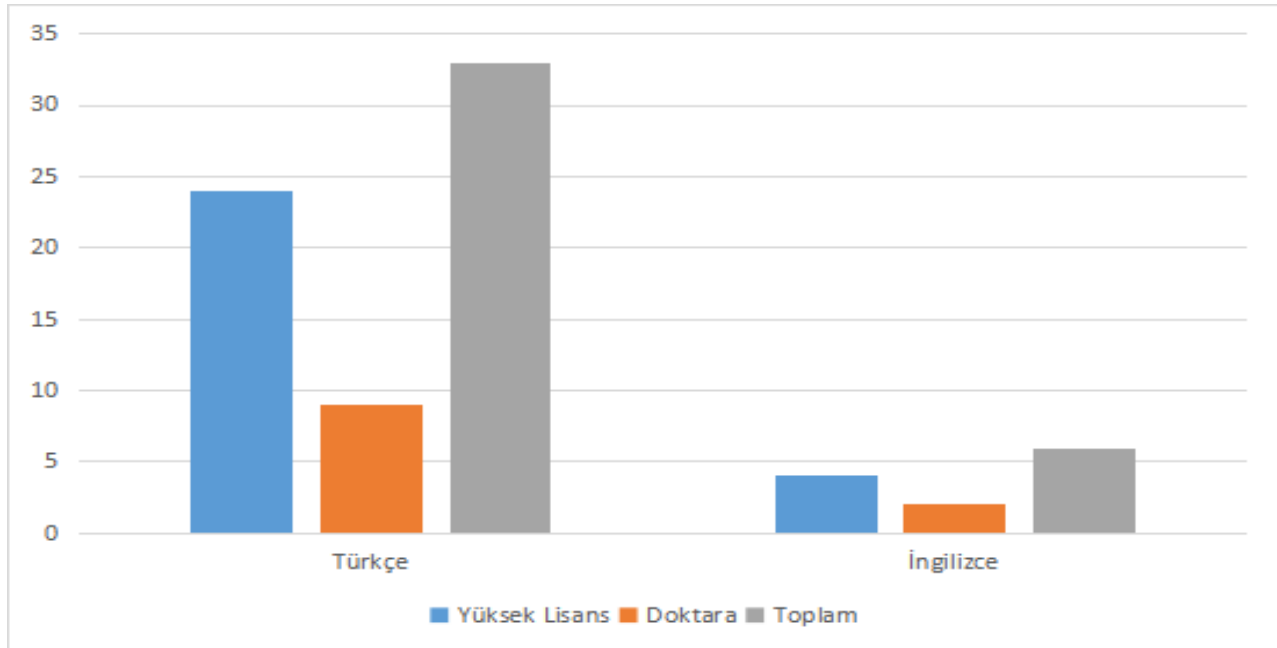
gözlemlenmektedir. Eğitim ve inovasyon gibi detaylı ve çok boyutlu inceleme gerektiren alanlarda, tezlerin uzunluğunun artması, konunun derinlemesine ele alındığının bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Grafik 4:Lisansüstü Tezlerin Danışman Unvanına Göre Dağılımı

Bu verilere göre, eğitimde inovasyon konulu tez çalışmalarında en fazla danışmanlık yapan akademisyenlerin unvanı Prof. Dr. olarak görülmektedir ve bu unvan özellikle doktora çalışmalarında belirgin bir ağırlığa sahiptir. Bu durum, Prof. Dr. unvanlı akademisyenlerin bilgi ve deneyim düzeylerinin, yüksek düzeyde akademik çalışma gerektiren doktora tezleri için daha uygun ve tercih edilir olduğunu göstermektedir. Doç. Dr. unvanlı akademisyenlerin yüksek lisans tezlerinde, Prof. Dr. unvanlı akademisyenlere kıyasla daha fazla görev almaları, belki de bu akademisyenlerin kariyerlerindeki konumlarını güçlendirmeye yönelik bir strateji olabilir. Yrd. Doç. Dr. ve Dr. Öğr. Üyesi unvanlı akademisyenlerin daha az sayıda tez danışmanlığı yapmaları ise, bu unvanların genellikle akademik kariyerin başlangıcında yer alan kişiler tarafından kullanıldığını ve danışmanlık yapma deneyimlerinin daha sınırlı olabileceğini düşündürmektedir. Yardımcı doçent doktor unvanının yerine doktor öğretim üyesi unvanının kullanılmaya başlanması 3 Mart 2018 tarihinden itibaren olduğu için bu döneme kadar yapılan çalışmalarda ortaya çıkan danışman unvanları ayrı olarak değerlendirilmiştir.

Grafik 5:Lisansüstü Tezlerin Yazıldıkları Dillere Göre Dağılımı

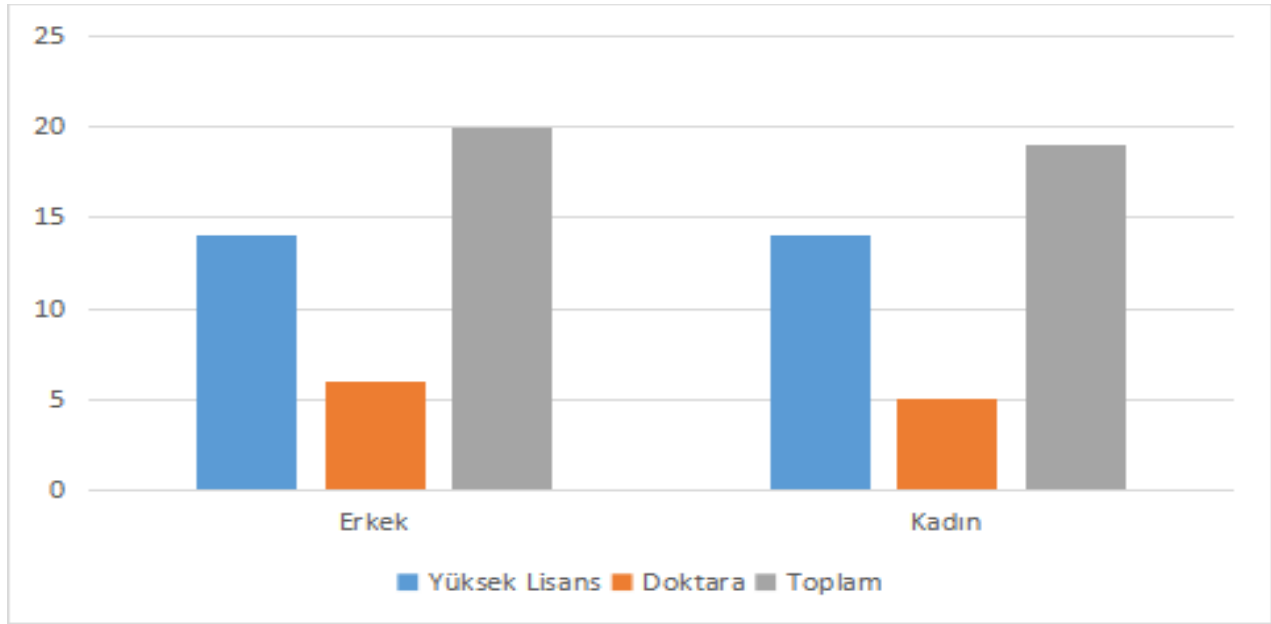
Eğitimde inovasyon konusunun lisansüstü düzeyde incelendiği çalışmalarda dil dağılımı önemli veriler sunmaktadır. Yapılan analizler, İngilizce dilinde yazılmış toplam 6 tez (4 yüksek lisans, 2 doktora)

bulundugunu göstermektedir. Buna karşılık, Türkçe yazılmış tezlerin sayısı çok daha fazladır: toplamda 33 tez (24 yüksek lisans, 9 doktora) Türkçe olarak kaleme alınmıştır. Bu sayısal üstünlük, Türkçe'nin lisansüstü tez yazımında baskın bir dil olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Bu durumun başlıca nedenlerinden biri, araştırmacıların ana dilinin Türkçe olmasıdır. Ana dilde yazım, düşüncelerin daha etkili ve kolay bir şekilde ifade edilmesine olanak tanımaktadır. Ayrıca, Türk eğitim sistemi ve akademik yazım normlarının Türkçe tez yazımını daha avantajlı hale getirdiği söylenebilir. İngilizce tez yazımı, global akademik camiada kabul gören ve uluslararası erişilebilirliği artıran bir faktör olmasına rağmen, Türkçe dilinde yazmak, akademik ve kişisel seviyede daha etkili iletişim sağladığı için daha sık tercih edilmektedir.

Sonuç olarak, eğitimde inovasyon alanında yapılan lisansüstü tezlerin çoğunlukla Türkçe yazılması, dilin getirdiği kolaylık ve yerel akademik normların yanı sıra, araştırmacıların düşüncelerini en iyi ifade edebilecekleri dilde yazmayı tercih etmeleri ile ilişkilendirilebilir.

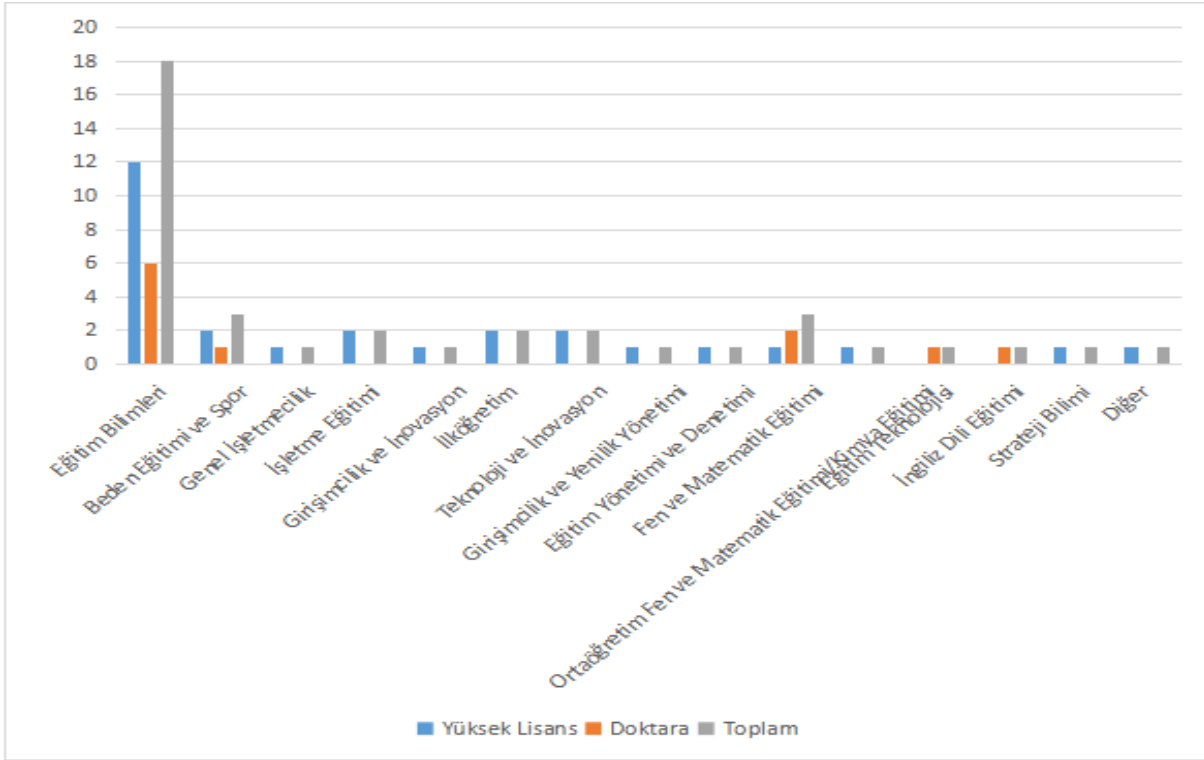
Grafik 6:Lisansüstü Tez Yapanların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

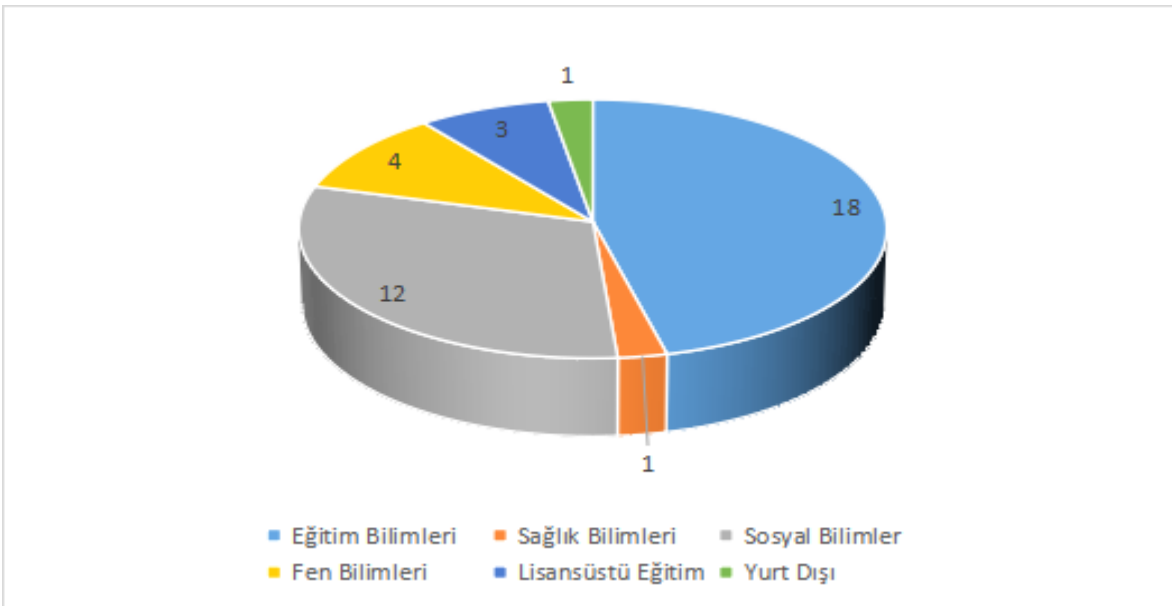
Eğitimde inovasyon konusundaki lisansüstü tez çalışmalarının yazarlarının cinsiyetlerine göre dağılımı üzerine yapılan incelemeler, yüksek lisans ve doktora düzeylerinde dikkat çekici veriler ortaya koymaktadır.

Yüksek lisans düzeyinde gözlemlenen cinsiyet dengesi, doktora seviyesinde erkek araştırmacıların lehine değişim göstermektedir. Erkek araştırmacıların doktora tez çalışmalarındaki oranı (%54.55) kadın araştırmacılara göre (%45.45) daha yüksektir.

Bu farklılığın nedenlerinin tespit edilmesi, cinsiyete dayalı eğilimlerin ve engellerin anlaşılması açısından önemlidir. Erkek araştırmacıların doktora seviyesinde eğitimde inovasyon alanında daha fazla sayıda tez çalışması gerçekleştirmesi, kadın araştırmacıların karşılaştığı olası engeller ya da eğilimlerin detaylı ve kapsamlı bir şekilde incelenmesini gerektirmektedir.

Grafik 7:Lisansüstü Tezlerin Ana Bilim Dalına Göre Dağılımı

Doktora ve yüksek lisans tez çalışmaları birlikte değerlendirildiğinde, "Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı"nda toplamda 18 tez ile en fazla çalışma yapılan anabilim dalı olduğu görülmektedir. Bu durum, bölümün eğitim süreçleriyle doğrudan ilişkili olmasından kaynaklanmaktadır ve bu ilişki, eğitime yönelik inovasyon çalışmalarının bu bilim dalında daha yoğun bir şekilde gerçekleşmesini sağlamaktadır. Tezlerin farklı anabilim dallarında gerçekleştirilmiş olması ise eğitimin yalnızca eğitim fakülteleriyle sınırlı kalmayıp toplumun geniş kesimlerine hitap ettiğini ortaya koymaktadır. Eğitimde inovasyonun çeşitli disiplinlerde incelenmesi, eğitimin ve inovasyonun toplumun her alanına nüfuz ettiğini ve bu alanlarda önemli akademik katkıların bulunduğunu göstermektedir.

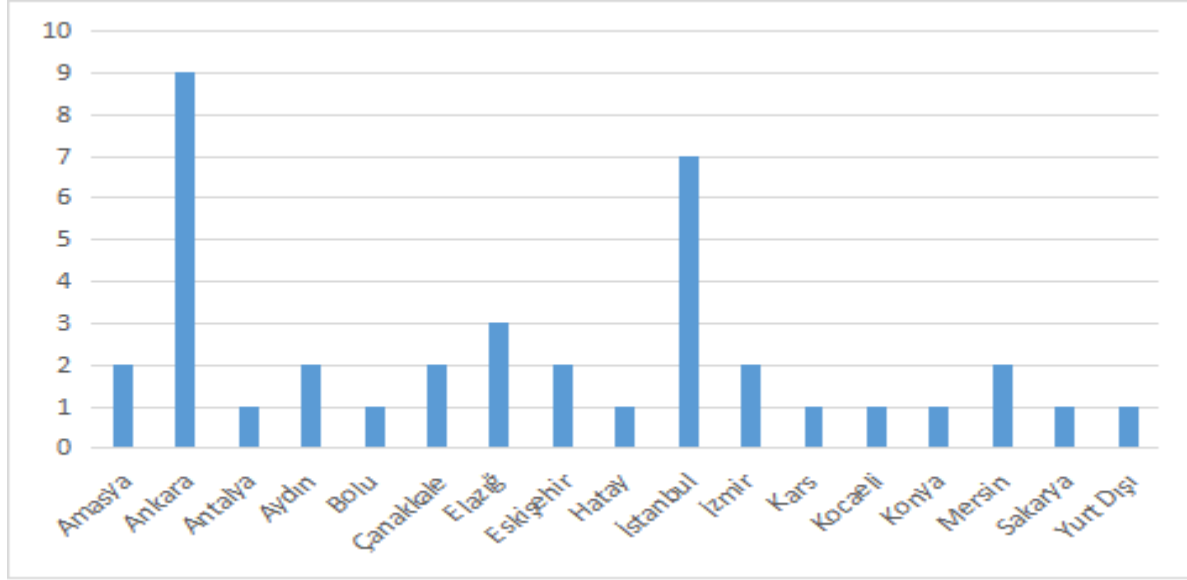
Grafik 8:Lisansüstü Tezlerin Enstitülere Göre Dağılımı

Eğitimde inovasyon konusunda lisansüstü tezlerin dağılımını incelerken, en fazla tezin hazırlandığı kurumun Eğitim Bilimleri Enstitüsü olduğu görülmektedir. Toplam 18 tez ile bu enstitü, genel toplamın %45'ini oluşturmaktadır. Bu sonuç, eğitimde inovasyon konusuna en miktarda katkının Eğitim Bilimleri Enstitüsü tarafından yapıldığını göstermektedir.

Eğitim Bilimleri Enstitüsünü, toplam 12 tez ile Sosyal Bilimler Enstitüsü takip etmektedir. Sosyal Bilimler Enstitüsü, genel toplamın %30'unu temsil etmektedir. Bu oran, eğitimde inovasyon konusunun sosyal bilimler perspektifinden de önemli bir araştırma alanı olduğunu ortaya koymaktadır.

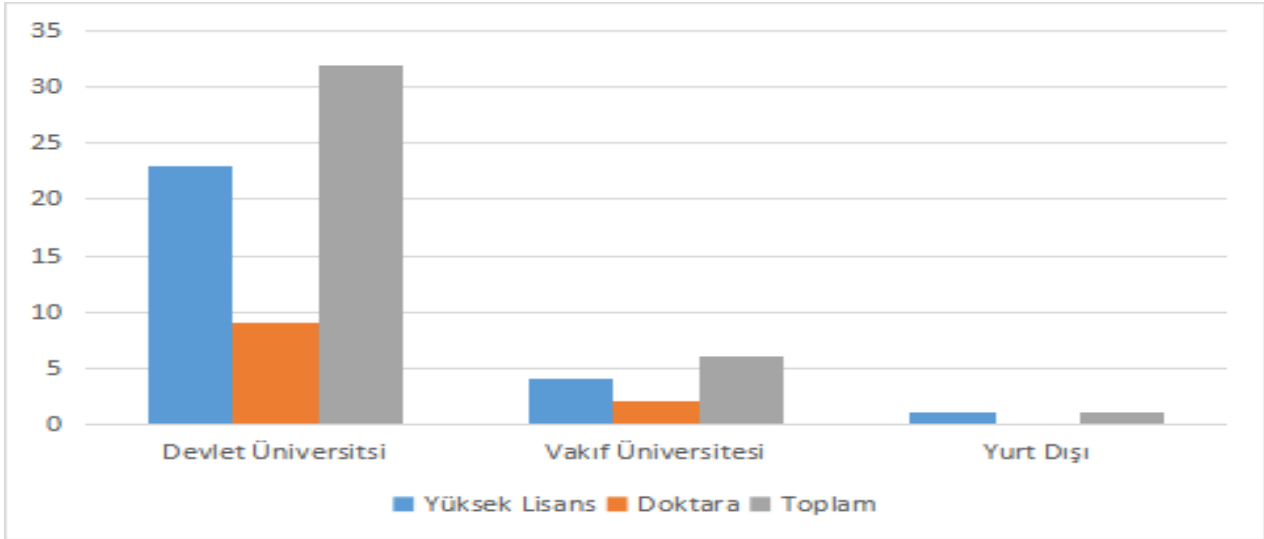
Genel olarak bu dağılım, eğitimde inovasyon konusunun disiplinler arası bir ilgi alanı olmakla birlikte, ağırlıklı olarak eğitim bilimleri ve sosyal bilimler perspektifinden ele alındığını göstermektedir. Eğitim, sosyal ve fen bilimleri enstitülerinin bu alandaki katkıları, eğitimde inovasyonun çok yönlü bir olgu olduğunu ve farklı disiplinlerin bu konuda önemli katkılar sağlayabileceği gerçeğini ortaya koymaktadır.

Grafik 9:Lisansüstü Tezlerin Yayınlandıkları İllere Göre Dağılımı

Lisansüstü düzeyde eğitimde inovasyon konusunda yapılan tez çalışmalarının, bulundukları şehirlere göre dağılımı incelendiğinde, en fazla tez çalışmasının 9 adetle Ankara'da yapıldığı gözlemlenmiştir. Ankara'yı, 7 tez ile İstanbul takip etmektedir. Özellikle İstanbul ve Ankara illerinde tez çalışmaları sayısının yoğunlaşmasının sebeplerinden birinin, bu şehirlerdeki araştırmacı ve üniversite sayılarının fazlalığı olduğu şeklinde yorumlanabilir. Ankara, Türkiye'nin başkenti olmasının yanı sıra, birçok büyük üniversiteye ve araştırma enstitüsüne ev sahipliği yapmaktadır. Ankara Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi gibi köklü eğitim kurumları bu alanda öne çıkmaktadır. Aynı şekilde, İstanbul da Türkiye'nin en büyük metropolü olup, Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi ve İstanbul Teknik Üniversitesi gibi prestijli üniversiteleri barındırmaktadır. Bu üniversitelerin sağladığı olanaklar, akademik kadro zenginliği ve araştırma kaynakları, eğitimde inovasyon konusundaki tez çalışmalarının yoğunlaşmasında etkili olmuştur. Diğer yandan, Elazığ ve yukarıda belirtilen diğer illerde yapılan tezlerin sayılarının görece düşük olması, bu bölgelerdeki akademik altyapının daha sınırlı olmasından kaynaklanabilir. Ancak, bu illerde bulunan Fırat Üniversitesi gibi kurumların da önemli araştırma faaliyetlerine ev sahipliği yaptığı unutulmamalıdır. Son olarak, yurt dışında yapılan bir adet tez çalışması dikkati çekmektedir.

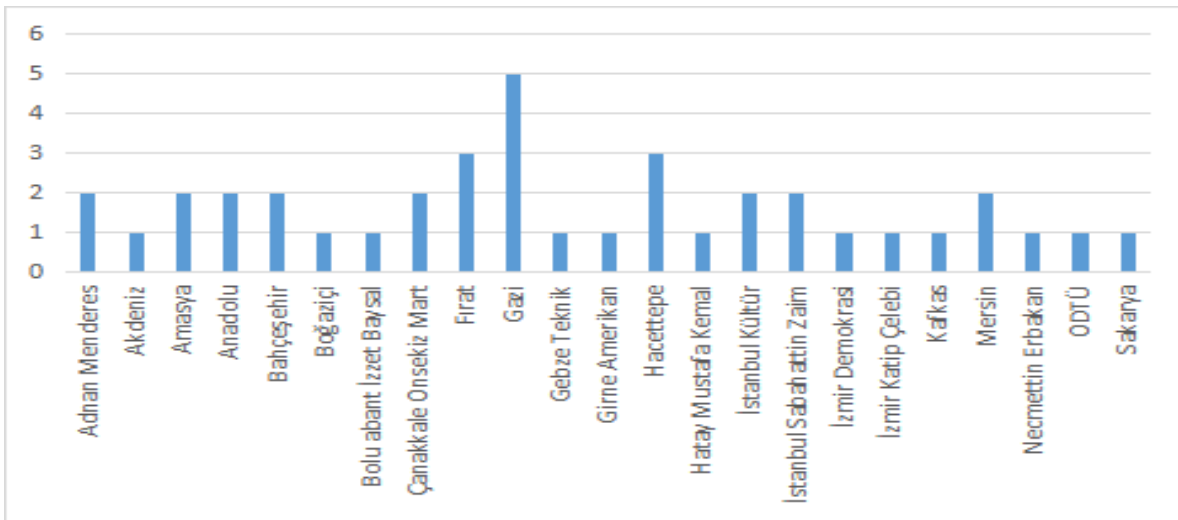
Özetle, eğitimde inovasyon üzerine yapılan lisansüstü çalışmaların coğrafi dağılımı, büyük şehirlerin akademik olanaklarının ve araştırmacı sayılarının fazlalığının etkisini açık bir şekilde yansıtmaktadır. Bunun yanı sıra, belirli bölgelerdeki sınırlı sayıdaki çalışmalara rağmen, genel olarak Türkiye genelinde bu konudaki akademik çalışmaların çeşitliliği dikkat çekicidir.

Grafik 10:Lisansüstü Tezlerin Üniversite Türüne Göre Dağılımı

Eğitimde inovasyon konusundaki lisansüstü tezlerin üniversite türleri bakımından dağılımı incelendiğinde, devlet üniversitelerinin bu alanda önde olduğu gözlemlenmektedir. Devlet üniversitelerinin yüksek lisans ve doktora tezleri bağlamında vakıf üniversitelerinden açık ara önde olması dikkat çekicidir. Devlet üniversitelerinde gerçekleştirilen yüksek lisans tez çalışmaları sayısı, vakıf üniversitelerinde gerçekleştirilen çalışmaların yaklaşık altı katı kadardır. Benzer şekilde, doktora tezlerinde de devlet üniversiteleri vakıf üniversitelerinden dört kat daha fazla tez çalışmasıyla öne çıkmaktadır. Bu durum, devlet üniversitelerinin, eğitimde inovasyon konusundaki araştırmalarda daha fazla kaynak ve imkâna sahip oldukları sonucuna işaret edebilir.

Bu durumun çeşitli nedenleri olabilir. Öncelikle, devlet üniversiteleri, genellikle daha geniş araştırma bütçelerine ve daha köklü araştırma geleneklerine sahip olabilirler. Ayrıca, devlet üniversitelerinin öğrenci ve akademisyen sayısı bakımından daha büyük olmaları, daha fazla tez ve araştırma çalışmasının gerçekleştirilmesine olanak sağlayabilir. Vakıf üniversiteleri ise, genellikle daha yeni kurulan kurumlar oldukları için henüz devlet üniversiteleri kadar geniş bir araştırma altyapısına ve akademik kadroya sahip olmayabilirler.

Sonuç olarak, eğitimde inovasyon konusundaki lisansüstü tez çalışmalarında devlet üniversitelerinin sayı ve nitelik bakımından vakıf üniversitelerinden üstün olduğu görülmektedir. Bu üstünlük, devlet üniversitelerinin daha geniş araştırma olanaklarına ve köklü akademik geleneklere sahip olmalarından kaynaklanabilir. Ancak, vakıf üniversitelerinin de zamanla bu alanda gelişim göstererek daha fazla sayıda ve nitelikli tez çalışmaları üretebileceklerini söylemek mümkündür.

Grafik 11:Lisansüstü Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

Garfik 3.11 incelendiğinde, Türkiye'deki üniversitelerin bu alana yönelik ilgisinin giderek arttığı anlaşılmaktadır. Özellikle Gazi Üniversitesi, gerçekleştirdiği beş adet lisansüstü tez ile bu alanda öne çıkmaktadır ve Türkiye'deki üniversiteler arasında lider konumda yer almaktadır. Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin eğitim fakülteleri içinde köklü bir geçmişe dayanıyor olması ortaya çıkan bu sonucu yorumlama konusunda katkı sağlamaktadır.

Gazi Üniversitesi'nin ardından, Fırat Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi üçer tez çalışması ile ön plana çıkmaktadır. Bu durum, bu üniversitelerin de eğitimde inovasyon alanındaki araştırmalara ciddi bir katkıda bulunduğunu göstermektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, Türkiye'deki üniversitelerde çoğunlukla 1 veya 2 adet tez çalışması gerçekleştirildiği gözlemlenmektedir. Bu durum, eğitimde inovasyon konusunun geniş bir akademik merakla sahip olmasına rağmen, her bir üniversitede bu alanda yoğunlaşmış büyük araştırma gruplarının henüz oluşmadığına işaret etmektedir. Bununla birlikte, çeşitli üniversitelerde yapılan bu çalışmalar, eğitimde inovasyonun önemini giderek daha fazla anlaşıldığını ve bu alandaki akademik çalışmaların gelecekte artarak devam edeceğini göstermektedir. Türkiye genelinde farklı üniversitelerde yapılan çalışmalar, eğitim sisteminin ve öğretim yöntemlerinin yenilikçi yaklaşımlar ile geliştirilmesine yönelik akademik katkının çeşitlenmesine destek olmaktadır.

8. Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada, lisansüstü tezlerin çeşitli özellikleri analiz edilerek akademik araştırma dinamikleri hakkında önemli bulgular elde edilmiştir. Tez yazaran araştırmacıların cinsiyet dağılımı incelendiğinde, erkek araştırmacıların kadın araştırmacılara kıyasla daha fazla sayıda tez yazdığı tespit edilmiştir. Ortaya çıkan bu sonuç lisansüstü tezlerin incelendiği diğer çalışmalarla benzerlik göstermektedir. (Beşel, 2017, s.34; Duran ve Çelikkaya, 2019, s.160; Haydaroğlu, 2022b, s.337; Koç, 2021, s.594). Bu durum, akademik camiadaki cinsiyet eşitsizliklerini gözler önüne sermekte ve kadın araştırmacıların teşvik edilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Enstitüler bazında yapılan değerlendirmede, Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün tez sayısı bakımından diğer enstitüler arasında öne çıktığı, onu Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün takip ettiği belirlenmiştir. Anabilim dalları incelendiğinde, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı'nda diğer anabilim dallarına kıyasla daha fazla tez çalışması gerçekleştirildiği görülmüştür. Bu bulgu, eğitim bilimlerinin akademik anlamda büyük ilgi gördüğünü ortaya koymaktadır. Ayrıca, eğitim bilimleri alanında yazılan tezlerin dil dağılımı incelendiğinde, Türkçe dilindeki tezlerin İngilizce dilinde yazılan tezlerden daha fazla olduğu saptanmıştır. Ortaya çıkan bu sonuç diğer çalışmalarla benzerlik göstermektedir (Oral, 2021, s.43; Özmen ve Kan, 2021, s.2012). Bu durum, yerel dilin tercih edildiğini ve dil bariyerinin aşılması gereken çalışmaların sınırlı kaldığını göstermektedir.

Danışmanlık yapan akademisyenlerin unvanlarına göre dağılımı incelendiğinde, profesörlerin diğer akademisyenlerden daha fazla tez danışmanlığı yaptığı tespit edilmiştir. Bu durum, profesörlerin sahip olduğu deneyim ve bilgi birikiminin danışmanlık sürecindeki etkinliğini gözler önüne sermektedir. Tezlerin sayfa sayıları açısından yapılan incelemeler, yüksek lisans tezlerinin genellikle 101-150 sayfa arasında, doktora tezlerinin ise 251-300 sayfa arasında yoğunlaştığını ortaya koymaktadır. Bu bulgu, doktora çalışmalarının daha kapsamlı araştırmalar gerektirdiğini ve bu nedenle daha uzun metinler oluşturduğunu düşündürmektedir.

Son yedi yıl içinde yapılan tez çalışmaları genel olarak artış göstermiştir; ancak pandemi döneminde belirgin bir düşüş yaşanmıştır. Bu durum, pandemi koşullarının araştırma süreçlerini olumsuz etkilediği şeklinde değerlendirilmektedir (Haydaroğlu, 2022a, s.73; Kuloğlu, 2022, s.86). Ayrıca, yüksek lisans düzeyinde, doktora düzeyine kıyasla daha fazla sayıda tez yazıldığı görülmüştür.

Yapılan kurumlar arası karşılaştırmalar sonucunda, devlet üniversitelerinde gerçekleştirilen tez çalışmalarının vakıf üniversiteleriyle kıyaslandığında daha fazla olduğu belirlenmiştir. Bu durum, devlet üniversitelerinin öğrenci ve akademik kadro sayısının yanı sıra araştırma olanakları bakımından daha fazla imkana sahip olmasından kaynaklanabilir. Üniversite bazında incelendiğinde, Gazi Üniversitesi'nin en fazla tez çalışmasının yapıldığı üniversite olduğu görülmektedir. Ortaya çıkan bu sonuç Uysal ve Atay'ın (2020, s.254) çalışmasıyla benzerlik göstermektedir. Bu bulgu, Gazi Üniversitesi'nin lisansüstü eğitim ve araştırma faaliyetlerindeki üstün performansını ve yoğun araştırma faaliyetlerini göz önüne sermektedir.

Ayrıca, bölgesel farklılıklar incelendiğinde, İstanbul ve Ankara'nın lisansüstü tez çalışmalarının en yoğun şekilde yürütüldüğü iller olduğu saptanmıştır. İstanbul ve Ankara'nın akademik üretimdeki baskın rolleri, bu şehirlerin sahip olduğu çok sayıda ve köklü üniversite, araştırma merkezleri ile sanayi-üniversite işbirlikleri gibi faktörlerle açıklanabilir. Bu şehirlerdeki üniversiteler, geniş akademik kadro ve ileri düzeyde araştırma altyapıları sayesinde lisansüstü eğitimde önemli bir çekim merkezi haline gelmektedir.

Genel olarak, çalışmanın bulguları tipik bir sektör analizi gibi değerlendirilebilir ve lisansüstü tez çalışmalarının çeşitli yönlerini derinlemesine ortaya koymaktadır. Bu veriler, yükseköğretim ve araştırma politikalarının şekillendirilmesine yönelik stratejik kararların alınmasında önemli bir rol oynayacaktır. Özellikle, eğitim politikalarının geliştirilmesi, araştırma altyapılarının iyileştirilmesi ve akademik personelin desteklenmesi konularında yol gösterici olabilecek niteliktedir.

Bu bulgular, aynı zamanda, eğitim kurumlarının performans değerlendirmelerinde, öğrenci yönlendirilmesi ve kaynak tahsisi gibi uygulamalarda bilimsel temellere dayalı bir yaklaşımın benimsenmesini önermektedir. Lisansüstü eğitim ve tez çalışmalarının yoğunlaştığı bölgelerde sürdürülebilir akademik büyümenin sağlanabilmesi için kaynakların etkin kullanımı, eğitim ve araştırma altyapılarının sürekli olarak iyileştirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, çalışmanın ortaya koyduğu veriler, eğitim politikalarının rasyonel bir zeminde oluşturulmasına önemli katkılar sunacaktır.

Kaynaklar

- Akdeniz, M. Y.(2020) *İnovasyon Eğitim Programının Öğretmenlerin Bireysel Yenilikçilik Davranışlarına Etkisi*.(Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya
- Bal İncebacak, B., Sarışan Tungaç, A., ve Yaman, S. (2018). Sınıf Öğretmenlerinin Gözünden Eğitimde Yenilik ve İnovasyon Kavramlarına Bir Bakış: Metafor Analizi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi Eğitim Dergisi*, 3(2), 19-29.
- Becker, S. W., & Whisler, T. L. (1967). The Innovative Organization: A Selective View of Current Theory and Research. *The Journal of Business*, 40(4), 462-469.
- Beşel, F. (2017). Türkiye’de Maliye Alanında Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi (2003-2017). *International Journal of Public Finance*, 2(1), 27-62.
- Bilir, B., Akbaş, U., ve Darıca, N. (2023). Okul Öncesi Öğretmenlerine Yönelik İnovatif Düşünme Eğilimi Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 13(1), 233-253.
- Blouin, R. A., Riffée, W. H., Robinson, E. T., Beck, D. E., Green, C., Joyner, P. U., ... & Pollack, G. M. (2009). Roles Of Innovation in Education Delivery. *American Journal of Pharmaceutical Education*, 73(8), 154.
- Çetin, M., ve Baklavacı, G. Y. (2024). Endüstri 4.0 Perspektifinde Yapay Zekanın Eğitimde Uygulanabilirliği ile İlgili Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi*, 7(14), 1-21.
- Çiftçi, M., Çiftçi, A., Akca, H., Akca H. A., ve Kaçmaz, E. (2024). Yapay Zekâ ile Eğitimde İnovasyon: Yenilikçi Yaklaşımlar ve Uygulamalar. *Socrates Journal of Interdisciplinary Social Researches*, 10(48), 242-251.
- Duran, G., ve Çelikkaya, S. (2019). Türkiye’de Lojistik Üzerine Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi. *GÜ İslahiye İİBF Uluslararası E-Dergi*, 3(3), 152-167.
- Drucker, P. F. (2002). The Discipline of Innovation. *Harvard Business Review*, 80(8), 95-102.
- Edwards-Schachter, M., García-Granero, A., Sánchez-Barrioluengo, M., Quesada-Pineda, H., & Amara, N. (2015). Disentangling Competences: Interrelationships on Creativity, Innovation and Entrepreneurship. *Thinking Skills and Creativity*, 16, 27-39.
- Evans, C. (2013). Making Sense of Assessment Feedback in Higher Education. *Review of Educational Research*, 83(1), 70-120.
- Günay, D., ve Çalık, A.(2019) İnovasyon, İcat, Teknoloji ve Bilim Kavramları Üzerine. *Üniversite Araştırmaları Dergisi* 2.1, 1-11.
- Hansen, S. O., & Wakonen, J. (1997). Innovation, a Winning Solution?. *International Journal of Technology Management*, 13(4), 345-358.
- Haydaroglu, C. (2022a). Finansal Kriz Üzerine Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi. *Aksaray Üniversitesi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(1), 67-78.
- Haydaroglu, C. (2022b). Enflasyon Konusunun Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerine Yansımaları: Bibliyometrik Analiz Yöntemi. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(3), 327-341.

- Istance, D., & Kools, M. (2013). OECD Work on Technology and Education: Innovative Learning Environments as an Integrating Framework. *European Journal of Education*, 48(1), 43-57.
- Karagöz, B., ve Ardic, İ. K. (2019). "Ana Dili Eğitimi Dergisinde Yayımlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi". *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(2), 419-435.
- Kline, S. J., & Rosenberg, N. (2010). An Overview of Innovation. *Studies on Science and The Innovation Process: Selected Works of Nathan Rosenberg*, 173-203.
- Koç, F. (2021). Türkiye’de Muhasebe Standartları ile Finansal Raporlama Standartları Kapsamında Hazırlanan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (92), 115-138.
- Koçhan, A., ve Koçhan, A. (2022). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin İnovasyon ve Duyusal Zeka Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Mardin İli Örneği). *Bilim-Teknoloji-Yenilik Ekosistemi Dergisi*. 3(1), 10-22.
- Kuloğlu, M. E. (2022). Türkiye’de Eğitim Politikaları Alanındaki Güncel Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Profili. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (AUJEF)*, 6(1), 78-91.
- Leba, M. K., Öztürk, Y. K., ve Çelik, M. (2023). İnovasyon Odaklı Ders Etkinliklerinin Özel Yetenekli Çocukların Girişimcilik Becerisine Etkisi. *Socrates Journal of Interdisciplinary Social Researches*, 9(25), 16-36.
- Malm, B. (2009). Towards a New Professionalism: Enhancing Personal and Professional Development in Teacher Education. *Journal of Education for Teaching*, 35(1), 77-91.
- Montes, F. J. L., Moreno, A. R., & Morales, V. G. (2005). Influence of Support Leadership and Teamwork Cohesion on Organizational Learning, Innovation and Performance: An Empirical Examination. *Technovation*, 25(10), 1159-1172.
- OECD. (2014). *Measuring Innovation in Education: A New Perspective, Educational Research and Innovation*. Paris: OECD Publishing.
- Oral, T. (2021). Türkiye’de Muhasebe Eğitimi Alanında Yayımlanmış Tezlerin Bibliyometrik Analizi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(11), 34-45.
- Serdyukov, P. (2017). Innovation in Education: What Works, What Doesn’t, and What to Do About It? *Journal of Research in Innovative Teaching & Learning*, 10(1), 4-33.
- Şahin, V., Bilgili M., ve Kocalar, A.O. (2015) "Coğrafya Lisans Öğrencilerinin Eğitimdeki İnovasyon ile İlgili Görüşleri." *Turkish Studies* (Elektronik).
- Temizkan, M. (2014) *Eğitimde Yenilikçi Yaklaşımlar: Robot Uygulamaları*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Terzi, Y. N., ve Yenice, N. (2024). Fen Eğitiminde Yenilikçilik. *Uluslararası Eğitimde Mükemmellik Arayışı Dergisi (UEMAD)*, 4(1), 54-66.
- Trott, P. (2008). *Innovation Management and New Product Development*. Pearson Education,
- Tushman, M., & Nadler, D. (1986). Organizing for Innovation. *California Management Review*, 28(3), 74-92.
- Uysal, H. Ş., ve Atay, E. (2021). Beden Eğitimi ve Öğretim Temalı Doktora Tezlerine İlişkin Bibliyometrik Analiz. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 246-256.
- Varadarajan, R. (2018). Innovation, Innovation Strategy, and Strategic Innovation, *In Innovation and Strategy* (pp. 143-166). Emerald Publishing Limited.
- Yavuz Konokman, G., Yokuş, G., ve Yanpar Yelken, T. (2016). Yenilikçi Materyal Tasarlamının Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yenilikçilik Düzeylerine Etkisi. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 5(3), 857-878.
- Yeksan, Ö., ve Akbaba, A. (2019). Sürdürülebilir Turizm Makalelerinin Bibliyometrik Analizi. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 220-231.
- Yersüren, S., ve Özel, Ç. H. (2020). Boş Zaman ve Rekreasyon Konulu Tezler Üzerine Bibliyometrik Bir Çalışma. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 1139-1159.
- Yıldırım, D., Özer, Z., Kocaagaalar, E. ve Pınar Bölüktaş, R. (2019). Eğitimde İnovasyon: Sağlık Eğitiminde Simülasyon Kullanımı. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, 14(1), 33-41.

- Yıldız, A., Şahan, S., ve Günay İsmailoğlu, E. (2022). Türkiye’de Üniversitelerin Hemşirelik Eğitiminde Kullandığı İnovatif Yaklaşımlar. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 7(2), 261-267.
- Yurdakul, İ., Kaya, P., Gökoğlu, A., ve Altay, H. (2024). Eğitimde Yenilikçi Yaklaşımların Geliştirilmesine Yönelik Okul Yöneticilerinin Görüşleri. *Ulusal Eğitim Dergisi*, 4(1), 147-164.
- Yüksel, A. (2024). Öğrenme Sürecinde Metaforlar: İnovasyon ve Araştırma-Geliştirme (AR-GE) Kavramlarının Analizi. *Journal Of Social, Humanities And Administrative Sciences (JOSHAS)*, 9(69), 3589-3601.
- Zhao, F. (2005). Exploring The Synergy Between Entrepreneurship and Innovation. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 11(1), 25-41.
- Zeren, D., ve Kaya, N. (2020). “Dijital Pazarlama: Ulusal Yazının Bibliyometrik Analizi”. *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(1), 35-52.

Research Article

Eğitimde İnovasyon Konulu Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi

Bibliometric Analysis of Graduate Theses on Innovation in the Field of Education

Saniye HAYDAROĞLU Dr. Öğr. Üyesi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi saniye.secgin@bilecik.edu.tr https://orcid.org/0000-0001-6480-3601	Sezgin TEMİZ Uzman Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı s.f.tnz.52@gmail.com https://orcid.org/0009-0007-4360-8840
--	--

Extended Summary

Education and training are critical for enhancing individuals' knowledge and skills, ensuring society's well-being and sustainable development. In this process, innovative approaches and technological integration emerge as essential tools for improving the quality of education and the effectiveness of learning processes. In recent years, innovation in education has garnered significant attention within academic circles, and the number of studies conducted in this field has rapidly increased. This study aims to conduct a bibliometric analysis of graduate theses addressing the topic of innovation in the realm of education and training. Bibliometric analysis is a research method that evaluates academic studies in a specific field using numerical data and statistical techniques. In this manner, revealing an area's research intensity, trends, and development dynamics becomes possible.

This study provides significant insights to enhance our understanding of innovation's role in education through academic research and guides future investigations. The effectiveness of implementing innovative methods in education is evident in scholarly contexts and in shaping educational policies, reaffirming the importance of such analyses. Consequently, this study aims to present a comprehensive perspective on the current landscape of academic research regarding innovation in education and training and emerging research trends.

The primary objective of this study is to monitor the scientific development of graduate theses focused on innovation in education and training and to reveal the changes they have undergone. The bibliometric analysis method outlined in the previous sections was employed to achieve this, and the findings were interpreted. This study encompasses both master's and doctoral theses. Other scientific publications, such as books and journal articles, are excluded from the analysis. The research investigates graduate theses that contain the word "innovation" in their titles and address the subject of education.

This study presents significant findings regarding academic research dynamics by analyzing various characteristics of graduate theses. Examining the gender distribution among researchers revealed that male researchers authored more theses than their female counterparts. The analysis by the institute showed that the Institute of Educational Sciences led in the number of theses produced, followed by the Institute of Social Sciences. When looking at individual departments, the Department of Educational Sciences had a notably higher volume of thesis studies than the other departments. In terms of language, the study found that more theses were written in Turkish than in English. Regarding the academic titles of thesis advisors, professors were found to conduct more thesis consultations than other educational staff. The examination of thesis length indicated that master's theses typically ranged from 101 to 150 pages, while doctoral theses generally fell between 251 and 300 pages. This suggests that doctoral studies require more extensive research, resulting in longer texts. Thesis production over the last seven years has generally increased, although a notable decline occurred during the pandemic. Additionally, more theses were completed at the master's level than at the doctoral level. On a university level, Gazi University emerged as the institution with the most thesis studies conducted, highlighting its strong performance in graduate education, research activities, and intensive research initiatives. Additionally, when examining regional differences, it was found that Istanbul and Ankara

are the provinces where graduate thesis studies are conducted most intensively. Istanbul and Ankara's dominant roles in academic production can be attributed to their numerous and well-established universities, research centers, and industry-university collaborations.

The study's findings can generally be regarded as a typical sector analysis, revealing various aspects of graduate thesis studies in depth. This data will be essential in strategically shaping higher education and research policies. In particular, it can guide the development of educational policies, enhance research infrastructure, and support academic initiatives. These findings also suggest that a scientifically based approach should be adopted in the performance evaluations of educational institutions, in applications such as student orientation and resource allocation. Effective resource use and continuous improvement of educational and research infrastructures are required to ensure sustainable academic growth in the regions where graduate education and thesis studies are concentrated. In this context, the study's data will significantly contribute to the rational formation of education policies.